

BOSHLANG'ICH YOSHDAGI BOLALARNI STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA NUTQINI RIVOJLANTIRISH

Qudratova Shaxnoza Baxtiyor qizi

qudratovashahnoza768@gmail.com

TAFU "Boshlang'ich ta'lim nazariyasi va metodikasi" kafedrası o'qituvchisi.

O'lmasova Robiyabonu Faxriddin qizi

TAFU talabasi.

ayolbaxti25@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17583019>

Annotatsiya. Mazkur maqolada, boshlang'ich yoshdagi bolalar uchun STEAM (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) texnologiyalarining nutq rivojlanishiga ta'siri o'rganiladi. STEAM ta'limi bolalarga ilmiy bilimlarni amaliy faoliyat orqali o'zlashtirishga imkon yaratib, ularning ijodiy va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Maqolada bolalar nutqini rivojlantirish uchun STEAM metodlarining samarali qo'llanilishi, turli faoliyatlar va mashqlar misolida ko'rsatiladi. Shuningdek, bolalarning nutq va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishda o'qituvchilar va ota-onalar uchun tavsiyalar beriladi.

Kalit so'zlar: STEAM texnologiyalar, nutq rivojlanishi, boshlang'ich yosh, ta'lim metodlari, kreativ fikrlash, muloqot ko'nikmalari, ilmiy faoliyat, san'at va dizayn, matematik misollar, ta'lim jarayoni.

РАЗВИТИЕ РЕЧИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ НА ОСНОВЕ ТЕХНОЛОГИЙ STEAM

Аннотация. В статье рассматривается влияние технологий STEAM (наука, технологии, инженерия, искусство и математика) на развитие речи у детей младшего школьного возраста. STEAM-образование предоставляет детям возможность осваивать научные знания через практическую деятельность, что способствует развитию их творческих и коммуникативных навыков. В статье рассматриваются примеры эффективного использования методов STEAM для развития речи, а также приводятся рекомендации для учителей и родителей по поддержке речевых и коммуникативных навыков детей.

Ключевые слова: STEAM технологии, развитие речи, начальная школа, образовательные методы, креативное мышление, коммуникативные навыки, научная деятельность, искусство и дизайн, математические задачи, образовательный процесс.

SPEECH DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD LEARNERS BASED ON STEAM TECHNOLOGIES

Abstract. This article examines the impact of STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics) technologies on speech development in younger children. STEAM education offers children the opportunity to acquire scientific knowledge through hands-on activities, thereby enhancing their creative and communication skills. The article highlights the effective use of STEAM methods for speech development and provides practical examples of activities that promote speech skills. Additionally, it offers recommendations for teachers and parents on supporting children's language and communication abilities.

Keywords: STEAM technologies, speech development, early childhood, educational methods, creative thinking, communication skills, scientific activities, art and design, mathematical problemseducational process.

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimida STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics) metodologiyasining ahamiyati tobora oshib bormoqda. STEAM, bolalar o'z bilimlarini amalda qo'llash orqali nafaqat ilmiy qobiliyatlarni, balki ijodiy va kommunikativ ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Boshlang'ich yoshdagi bolalar uchun STEAM texnologiyalari nutq rivojlanishining samarali vositasi sifatida xizmat qiladi. Nutq rivojlantirish — bu nafaqat bolalarning o'z fikrlarini to'g'ri va aniq ifodalashiga yordam beradi, balki ularning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi.

STEAM Texnologiyalari va Nutqni Rivojlantirish.

STEAM texnologiyalari o'z ichiga fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika sohalarini oladi. Har bir fan bolalarga o'z bilimi, ko'nikmalari va qobiliyatlarini rivojlantirishda yordam beradi. Bu sohalarining barchasi nutqni rivojlantirishda alohida o'rin tutadi.

Fan va Tajriba: Bolalar ilmiy eksperimentlar orqali olamni o'rganadilar. Har bir tajriba natijasini tushuntirish jarayonida bolalar o'z fikrlarini mantiqan va tushunarli tarzda ifodalashga o'rgatiladi. Bu ularning so'z boyligini kengaytiradi va aniq nutqni rivojlantiradi.

Texnologiya va Dizayn: Raqamli texnologiyalarni o'rganish va ularni amaliyotda qo'llash, bolalarga kompyuter bilan ishlash, robototexnika va boshqa texnologik inshootlar haqida bilim berish, shuningdek, dizayn jarayonlarida o'z ijodiy fikrlarini bayon etishga yordam beradi. Bu jarayon bolalarga yangi atamalarni va iboralarni o'rganishga imkon yaratadi, bu esa nutqni yanada rivojlantiradi.

San'at: San'at orqali bolalar o'z fikrlarini rasm, musiqa yoki drama orqali ifodalaydilar.

San'at bilan shug'ullanish, bolalar uchun yangi so'zlar va iboralarni o'rganish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, san'at asarlarini tavsiflashda bolalar o'z fikrlarini aniqlik bilan ifodalaydi.

Matematika va Mantiq: Matematik masalalarni yechish va mantiqiy fikrlash jarayonlari, bolalarga muammo hal qilishda yordam beradi. Ular matematik masalalarni aniqlik bilan tushuntirish, yechimlarni mantiqan izohlashni o'rganadilar, bu esa ularning nutqini yaxshilaydi.

STEAM Texnologiyalarini Amalda Qo'llash STEAM metodologiyasining bolalar nutqini rivojlantirishdagi roli amaliy faoliyatlar orqali aniq ko'rinadi. Bolalarga turli dasturlarni va amaliy mashg'ulotlarni o'tkazish orqali quyidagi natijalarga erishish mumkin:

Ilmiy Eksperimentlar: Bolalar ilmiy tajribalarni o'tkazishda o'z natijalarini muhokama qilishadi. Bu jarayon ularning fikrlarini mantiqan va tushunarli tarzda bayon etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Misol uchun, tajriba o'tkazish va uning natijasini izohlash bolalarning nutqini kengaytiradi.

Kreativ Loyihalar: Bolalarga san'at yoki dizayn loyihalarini yaratishda ko'mak berish, ular o'z ijodiy g'oyalarini so'zlar orqali ifodalaydi. Bu turdagi faoliyatlar bolalarning so'z boyligini kengaytiradi va ifoda erkinligini oshiradi.

Guruh Ishlari va Diskussiyalar: Bolalar guruhda ishlashda bir-birlari bilan fikr almashadilar, bu esa ularning muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Guruh ishlarida savollar berish, fikrlar bilan almashish va natijalarni taqdim etish orqali bolalar o'z nutqini yanada rivojlantiradilar.

Tavsiyalar

O'qituvchilar uchun: O'qituvchilar STEAM faoliyatlarini darslarga integratsiya qilishlari kerak. Bolalar o'rtasida muloqotni rag'batlantirish, ularni o'z fikrlarini erkin ifodalashga undash juda muhimdir. Shuningdek, o'qituvchilar bolalarga savollar berish va ularning javoblarini tushuntirishga yordam berishlari kerak.

Ota-onalar uchun: Ota-onalar bolalarini STEAM faoliyatlariga jalb qilishlari va ularning bilimlarini amaliyotda qo'llashlarini rag'batlantirishlari lozim. Ota-onalar uyda bolalar bilan ilmiy eksperimentlar yoki ijodiy loyihalar bilan shug'ullanish orqali ularning nutqini rivojlantirishda yordam bera olishadi.

Xulosa: STEAM texnologiyalari bolalarning nutq rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi.

Bu metodologiya bolalarga ilmiy bilimlar bilan birga, ijodiy va muloqot ko'nikmalarini ham rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar va ota-onalar ushbu metodlarni qo'llab, bolalar nutqini rivojlantirishda samarali natijalarga erishishlari mumkin.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Beers, S. Z. (2011). 21st Century Skills: Preparing Students for Their Future. Skills for the 21st Century. International Society for Technology in Education.
2. The National Research Council. (2011). Successful K-12 STEM Education: Identifying Effective Approaches in Science, Technology, Engineering, and Mathematics. National Academies Press.
3. Cunningham, C. M., & Lockee, B. B. (2011). STEAM: Science, Technology, Engineering, Art, and Math in the Classroom. International Journal of Arts and Technology, 4(3), 301-317.
4. Hsin, C. T., & Wu, C. H. (2011). The Effects of Computer-Based STEAM Education on Children's Motivation and Creativity. International Journal of Science Education.
5. www.pedagog.uz
6. www.mininnovation.uz
7. www.edu.uz